

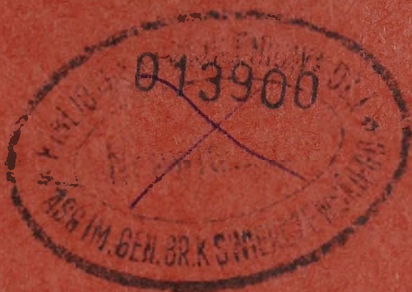
OSRODEK SZKOLENIA OFICERÓW REZERWY

JAWNE

Egz. Nr 1

TAKTYKA

ZASADY OBRONY PODODDZIAŁÓW
ZMECHANIZOWANYCH I CZOŁGÓW

WARSZAWA - REMBERTÓW

1966

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
KADRENI SZTABU GENERALNEGO

833728

32
06

OSRODEK SZKOLENIA OFICERÓW REZERWY

1

JAWNE

[REDACTED]

Egz. Nr. 1

TAKTYKA

**ZASADY OBRONY PODODDZIAŁÓW
ZMECHANIZOWANYCH I CZOŁGÓW**

3-88

WARSZAWA - REMBERTÓW

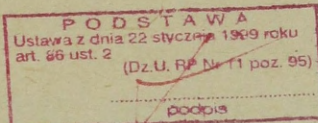
1966

**ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWE
KADRY SZTABU GENERALNEGO**

233728

OŚRODEK SZKOLENIA OFICERÓW REZERWY

Przeł. prot. 12657

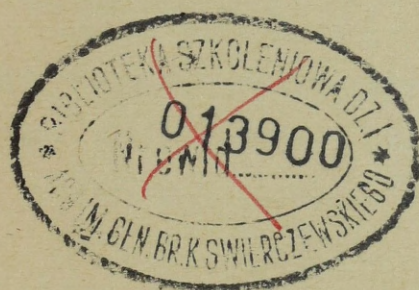

JAWNE
SŁUŻBOWEGO

Egz. Nr1

TAKTYKA

ZASADY OBRONY PODODDZIAŁÓW ZMECHANIZOWANYCH I CZOLGÓW

WARSZAWA

1966 r.

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GŁÓWNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

033728

WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW

Nr zał.	Treść załącznika	Ilość egz.
1.	Decyzja dowódcy bp do obrony /variant/.	
2.	Struktura rejonu obrony batalionu w warunkach rozbudowy pozycji przeciennej.	
3.	Ugrupowanie bp i kp w obronie	

I. ZASADY WSPÓŁCZESNEJ OBRONY

1. Charakterystyka współczesnej obrony.
2. Cel oraz wymagania stawiane współczesnej obronie.
3. Warunki przechodzenia wojsk do obrony.
4. Inżynieryjna rozbudowa współczesnej obrony, jej elementy i przeznaczenie.

II. ZASADY OBRONY PODODDZIAŁÓW

1. Miejsce i zadania pododdziałów w obronie.
2. Możliwości bojowe pododdziałów i oddziałów w obronie oraz niezbędne wzmocnienie i wsparcie.
3. Podstawowe zasady ugrupowania bojowego pododdziałów w obronie oraz niektóre wymagania w zakresie wykorzystania poszczególnych elementów.
4. Niektóre zasady wyboru rejonu głównego wysiłku obrony na szczeblach pododdziałów.
5. System ognia w obronie.

III. WYCOFANIE

Wnioski końcowe.

I. ZASADY WSPÓŁCZESNEJ OBRONY

1. CHARAKTERYSTYKA WSPÓŁCZESNEJ OBRONY

Wstępne rozważania dotyczące ogólnych zasad współczesnej walki nasuwają nam jeden niezaprzeczalny wniosek: zdecydowane zwycięstwo nad przeciwnikiem można odnieść tylko poprzez aktywne, prowadzone przy wykorzystaniu wszystkich środków natarcie.

Nie znaczy to oczywiście, że obrona jako jeden z rodzajów walki nie będzie stosowana we współczesnej walce.

Duża zmienność sytuacji bojowych występować będzie obecnie jeszcze bardziej aniżeli kiedykolwiek przedtem i nieraz wypadnie stosować obronę, aby wyczerpać nieprzyjaciela, wygrać na czasie, zaoszczędzić siły i środki na jednych kierunkach i stworzyć warunki do natarcia na innych.

Współczesna obrona polega przede wszystkim na uderzeniach broni jądrowej, chemicznej i wszelkiej innej, szerokim manewrze ogniem, siłami i środkami, kontratakach i uporczywym utrzymaniu ważnych rejonów zamykających prawdopodobnie kierunki natarcia npla oraz na szerokim stosowaniu zapór.

Obronę stosować będziemy na tych kierunkach, gdzie nieprzyjacielowi udało się uzyskać tymczasową przewagę w siłach i środkach walki - szczególnie w broni jądrowej oraz wtedy, kiedy osiągnął gotowość do wykonania uderzenia lub przeszedł do natarcia.

Obrona w tych warunkach będzie z reguły krótkotrwałą, angażująca w swej walce głównie pododdziały, oddziały, niekiedy związki taktyczne, w rzadkich jedynie wypadkach związki operacyjne. Obrona współczesna może być prowadzona z użyciem broni masowego rażenia i bez użycia broni masowego rażenia.

W warunkach współczesnych działań bojowych, w organizacji i prowadzeniu obrony nastąpiły poważne zmiany, które zmieniły jej charakter, równocześnie z całokształtem zmian zachodzących w taktyce a wynikających z rozwoju sztuki operacyjnej i myśli wojskowej.

Użycie przez broniące się wojska broni jądrowej i chemicznej, pozwala nie tylko odeprzeć natarcie przeważających sił npla, ale również zerwać przygotowane przez niego natarcie i w krótkim czasie przejść z obrony do aktywnych działań zaczepnych.

Duży wpływ na prowadzenie współczesnej obrony wywiera broń jądrowa - szczególnie broń jądrowa małego kalibru, a zwłaszcza takich typów jak pociski z głowicami jądrowymi z dział kalibru 155 mm, 175 mm i 203 mm oraz broń raketowa.

Jeśli w przeszłości obrońca - wykorzystując naturalne obronne właściwości terenu, fortyfikacje, dużą skuteczność ognia okopanych środków, znajomość terenu, jak również lepsze zaopatrzenie wojsk - mógł skutecznie przeciwstawić się parokrotnie większym siłom npla, o tyle w obecnych warunkach powyższe czynniki nieco straciły na znaczeniu.

We współczesnych warunkach prowadzenia obrony żaden z tych czynników nie może decydować ani o trwałości, ani skuteczności obrony. Masowe stosowanie broni jądrowej, rakiet i środków trujących niezależnie od umocnień, zapasów materiałowych czy skuteczności ognia obrońcy może w każdej chwili uczynić obrońcę niezdolnym do stawiania oporu.

Rozwój środków walki, łączności i transportu spowodował gwałtowne skurczenie się przestrzeni i zmniejszanie trudności pokonywania przeszkód terenowych.

We współczesnych warunkach obrony właściwość terenu odegra wówczas decydującą rolę, kiedy w parze z wykorzystywaniem terenu będą uwzględnione inne czynniki mające wpływ na osłabienie lub zmniejszenie skutków rażenia broni jądrowej. Natomiast na szczeblach pododdziałów w obronie

teren odgrywał i odgrywa bardzo ważne znaczenie związane z trwałością obrony.

Również i umocnienia polowe, aczkolwiek nie straciły swego znaczenia, to jednak ze względu na ogromny wzrost siły ognia stały się niewystarczające dla ochrony siły żywej i sprzętu bojowego obrońcy.

Przystosowanie umocnień polowych do rzeczywistych potrzeb ochrony sił i środków, wymaga wielokrotnie większego niż dotychczas nakładu pracy i czasu na co obrońca we współczesnych warunkach pozwolić sobie nie może.

W tych warunkach zasadniczym czynnikiem uodpornienia broniących się wojsk na ogień nacierającego jest ich rozsredkowanie i ruchliwość na polu walki. Czynniki te jednak w poważnym stopniu wpływają na skuteczność ognia obrońcy, który w wielu wypadkach nie będzie przewyższał skuteczności ognia nacierającego.

We współczesnych warunkach nie można już kurezowo trzymać się zasady: jeden obrońca może skutecznie walczyć z dwoma - trzema nacierającymi. Zasada ta aczkolwiek w niektórych sytuacjach może mieć pełne zastosowanie, to jednak w ogólnym swym założeniu przestała być jednoznaczna.

Współczesna obrona aby mogła przeciwstawić się nacierającemu musi osiągnąć korzystny stosunek sił broniących się wojsk własnych w stosunku do nacierających sił nplą oraz musi być tak zorganizowana i przygotowana, aby mogła przeciwstawić się uderzeniem jądrowym i innym środkiem masowego rażenia.

2 CEL ORAZ WYMAGANIA STAWIANE WSPÓŁCZESNEJ OBRONIE

Możliwości współczesnej obrony omówione w poprzednim zagadnieniu wskazują wyraźnie na możliwe do osiągnięcia cele obrony. Jasne staje się obecnie, że decydującą siłą niszczenia przeciwnika zarówno w natarciu jak i obronie jest broń raketowo - jądrowa. Broń, która posiada bardzo

dużą siłę i olbrzymi zasięg jest w stanie niszczyć całe pododdziały i oddziały niezależnie od miejsca ich rozmieszczenia w ugrupowaniu wojsk, jak i zadań bojowych jakie one realizują.

Okazuje się, że wielkość zniszczenia jaką możemy osiągnąć zależy więc nie tyle od rodzaju działań bojowych, ile od ilości i sposobu użycia broni rakietowo-jądrowej.

Jeśli więc obrońca otrzyma wystarczającą ilość broni masowego rażenia, może osiągnąć cele znacznie zbliżone do celów natarcia - a więc zniszczenia nieprzyjaciela, w znacznie większym stopniu niż było to możliwe w okresie działań bojowych ostatniej wojny światowej.

Oczywiście byłoby nonsensem stosować obronę w warunkach dysponowania dużą ilością broni masowego rażenia. W tych warunkach najlepszym sposobem walki będzie natarcie, które obok zniszczenia sił przeciwnika zapewnia również opanowanie terenu.

A zatem, stosowanie obrony może więc być realne tylko na skutek braku możliwości prowadzenia natarcia.

Moga to być przypadki braku dostatecznej ilości środków jądrowych, silnego skażenia promieniotwórczego terenu - zagrażającego drogę dalszemu przesuwaniu się nacierających wojsk - brak paliwa, brak środków materiałowych, głównie amunicji, dotkliwe straty nacierających pododdziałów itp.

Jednym słowem współczesna obrona z reguły będzie obroną wymuszoną, wypływającą z niemożności prowadzenia działań aktywnych na określonym kierunku lub organizowaną do zabezpieczenia skrzydeł nacierających wojsk.

Tak więc cel obrony jest uzależniony od konkretnej sytuacji bojowej i możliwości danej obrony i z reguły sprowadzał się będzie do zyskania na czasie i zapewnienia własnym wojskom warunków dalszego natarcia.

Rozwijając powyższy cel obrony, można go określić w następujący sposób:

Celem współczesnej obrony jest odparcie natarcia przeważających sił nieprzyjaciela, zadanie mu

znacznych strat, utrzymanie zajmowanego rejonu i w ten sposób stworzenie sprzyjających warunków do natarcia.

Realizacja tego celu w dużej mierze zależy od prze-myślanej organizacji obrony, a zwłaszcza od prawidłowego rozmieszczenia sił i środków, umiejętnie zorganizowanego systemu ognia, wykorzystania warunków terenowych i od właściwego zabezpieczenia pod względem inżynieryjnym rejonów zajmowanych przez pododdziały.

Obronę, podobnie jak natarcie, prowadzi się na najważniejszych kierunkach bez zachowania frontu ciągłego.

Na tych kierunkach obsadza się ważne rejony /obiekty/ i przygotowuje do obrony okrężnej. Odcinki nie obsadzone dozoruje się przez organ rozpoznawcze, pododdziały ubezpieczenia bojowego oraz osłania ogniem broni strzeleckiej, artylerii, moździerzy, a także wszelkiego rodzaju zaporami inżynieryjnymi oraz uderzeniami bmar.

Pododdziały i oddziały przechodzące do obrony rejonów /obiektów/ winny dążyć do odparcia natarcia nieprzyjaciela przed przednim skrajem obrony, a w wypadku włamania się jego w głąb obrony, przez uporczywe utrzymywanie tych rejonów, stworzenie warunków do użycia broni masowego rażenia i wykonania kontrataków.

Obok broni masowego rażenia, zasadniczą rolę w obronie spełniają drugie rzuty i odwody. Głównym ich zadaniem jest wykonanie kontrataków, w celu zniszczenia npla, który włamał się w głąb obrony. Kontrataki z zasady wykonuje się w ślad za uderzeniami broni masowego rażenia z rozwinięciem pododdziałów z marszu.

Biorąc jednak pod uwagę, że w przyszłej wojnie masowo będzie użyta broń masowego rażenia i nieprzyjaciel na niektórych kierunkach może stworzyć potencjalną możliwość zniszczenia mniej lub więcej rozległych odcinków /rejonów, obiektów/ obrony i szybkiego wdarcia się jego wojsk na znaczną głębokość, nasuwa nam wniosek organizowania obrony bardziej elastycznej i manewrowej. Obrona ta polegała będzie na umiejętnym uchylaniu pododdziałów i oddziałów spod ude-

rzeń broni masowego rażenia npla, systematycznym wykonywaniu i niszczeniu sił żywych i sprzętu npla w oparciu o wybrane uprzednio rubieże terenowe, pozwalające na wciągnięcie jego sił w głąb naszej obrony, by tym samym stworzyć warunki zniszczenia ich siłami przygotowywanymi do wykonania tego zadania.

Tego rodzaju walka obronna winna być prowadzona w szyku wysoce rozśrodkowanym przez bardzo ruchliwe i opancerzone pododdziały lądowe.

Wszystkie pododdziały i oddziały w obronie winny być przygotowane do nieustannego stawiania oporu, szybkiego odchodzenia spod uderzeń przeciwnika, jak również sprawnego wchodzenia do walki.

Wszystkie te działania razem wzięte tworzą obronę jako całość.

Obrona winna być trwała i aktywna, przeciwpancer-
na, zdolna do przeciwstawienia się uderzeniom broni jądrowej i innych środków masowego rażenia npla, jego lotnictwa i artylerii, odeprzeć masowe ataki czołgów, nie dopuścić do wysadzenia i działania desantów powietrznych, a w razie włamania się npla w głąb obrony - zniszczyć go.

Osiąga się to przez:

- wykrycie we właściwym czasie i niezwłoczne zniszczenie środków masowego rażenia npla, wykrycie jego głównego zgrupowania i porażenie go bronią jądrową i ogniem wszystkich środków na dalekich podejściach, przed przednim skrajem i w głębi obrony;
- zorganizowanie doskonałego systemu ognia, przede wszystkim przeciwpancernego, połączonego z systemem zapór minowych i innych oraz szybkie odtworzenie naruszonego systemu ognia;
- przygotowanie głębokiej i różnorodnej struktury obrony, umiejętne wykorzystanie terenu, rozbudowę inżynieryjną i dokładne maskowanie;
- rozśrodkowanie i skryte rozmieszczenie sił i środków, szeroki manewr nimi na zagrożone kierunki i wykonanie energicznych kontrataków oraz osłonę wojsk przed uderzeniami nieprzyjaciela z powietrza;

- zorganizowanie skutecznej obrony przed bronią masowego rażenia i umiejętność działania przez dłuższy czas w terenie skażonym;
- wytrwałość i uporczywość broniących się wojsk;
- stanowcze i umiejętne dowodzenie wojskami, zorganizowane na czas i stałe utrzymywanie współdziałania, szybkie odtworzenie naruszonego systemu obrony i wszechstronne zabezpieczenie działań bojowych wojsk.

Niezależnie od warunków organizacji obrony jak też sposobu prowadzenia walki obronnej, współczesną obronę powinno cechować:

- rozśrodkowanie;
- manewrowość;
- aktywność
- głębokość
- trwałość.

R o z ś r o d k o w a n i e

Celem zmniejszenia strat od zmasowanych uderzeń ogniowych nacierającego, konieczne jest rozśrodkowanie sił żywych i sprzętu bojowego.

Rozśrodkowanie to winno z jednej strony zapewnić jak największą żywotność i operatywność obrońcy, z drugiej zaś zapewnić możliwość ciągłego oddziaływania ogniowego na npla. Rozśrodkowanie to winno sprowadzać się do tworzenia luk pomiędzy broniącymi pododdziałami, jak również do zwiększenia ^{odstępów i odległości} między broniącymi pododdziałami w ruchu.

Luki te w zależności od charakteru terenu, ugrupowania, możliwego działania npla w ramach broniących się pododdziałów mogą wynosić:

- pomiędzy plp	do 400 m;
- pomiędzy plcz	do 800 m;
- pomiędzy kp	do 1,5 km;
- pomiędzy bp	2-3 km.

Odpowiedzialność za organizowane luki ponoszą dowódcy decydujący o ich wielkości.

Manewrowość

Podstawą sukcesu we współczesnej obronie jest zachowanie inicjatywy i pełne wykorzystanie zdolności manewrowych wojsk.

Na współczesnym polu walki winien być stosowany manewr: siłami żywymi, sprzętem i ogniem.

Manewr na polu walki może być prowadzony: dofrontowy, odfrontowy i wzdłuż frontu.

Wymaga się, aby oddziały i związki taktyczne nie przebywały w jednych rejonach dłużej jak jedną dobę.

Aktywność

Aktywność obrony jest wyrazem należycie zorganizowanych działań, w których obrońca nie czeka na cios, a zadaje go sam w najczulsze miejsce przeciwnika i w najbardziej nieodpowiednim dla niego momencie.

Aktywność obrony osiąga się przez:

- stałe prowadzenie rozpoznania;
- zdecydowane i zmasowane uderzenia wszystkim dostępnymi dla obrońcy środkami rażenia;
- natychmiastowe niszczenie wykrytych celów i ugrupowań wojsk npla;
- śmiałe i zdecydowane wykorzystanie odwodów w miejsca, w których nieprzyjaciel najmniej się ich spodziewa;
- zdecydowane wykonywanie kontrataków;
- szeroki i umiejętny manewr ogniem i sprzętem;
- nieprzerwane doskonalenie systemu obrony.

Głębokość obrony osiąga się przez odpowiednie urzutowanie elementów ugrupowania bojowego wojsk i rozmieszczenie ich w urzutowanych w głąb rejonach i punktach oporu.

Głębokość obrony winna zapewnić możliwość dogodnego manewru siłami żywymi, tak w stronę frontu jak też w głąb swego ugrupowania. Obrońca bowiem we współczesnych warunkach prowadzenia walki nie może większości swych odwodów i elementów ugrupowania bojowego przywiązywać do terenu i kurczowo je utrzymywać, musi natomiast dążyć do umiejętnego manewru nimi w celu stworzenia sobie jak najlepszych

warunków do zniszczenia nacierającego npla.

Trwałość obrony osiąga się dzięki bitności wojsk i umiejętnemu przygotowaniu działań.

Obrona jest trwała tak długo, dopóki piechota z czołgami przy wsparciu wszystkich rodzajów broni stawia opór nacierającemu nieprzyjacielowi i zadaje mu straty. Trwałość obrony w niewielkim tylko stopniu zależy od mocy i charakteru urządzeń obronnych. O trwałości obrony decyduje przede wszystkim poziom moralno-polityczny wojsk, ich zdolność do stawiania oporu, trafne decyzje dowódców i umiejętność dowodzenia, a także skuteczność i siła ognia.

Trwałość obrony osiąga się między innymi po -
Przez realizację przedsięwzięć, mających na celu ochronę
sił żywych i sprzętu bojowego przed bronią rakietowo-jądrową.

3. WARUNKI PRZECHODZENIA WOJSK DO OBRONY

Pododdziały i oddziały w zależności od położenia własnych sił w stosunku do wojsk nieprzyjaciela mogą przechodzić do obrony w styczności lub bez styczności z nieprzyjacielem.

W zależności od terenu /teren łatwo dostępny i trudno dostępny /oddziały do działania/ mogą przechodzić do obrony na normalnym froncie lub w warunkach szczególnych.

Przechodzenie do obrony w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem będzie najbardziej typowe na współczesnym polu walki. Ten sposób obrony aczkolwiek wymaga od dowódców wszystkich szczebli dużego wysiłku celem powiązania ogromu prac i przedsięwzięć związanych z organizacją obrony, gwarantuje jednak maksimum bezpieczeństwa od uderzeń jądrowych nieprzyjaciela. Stosowanie zasady- im bliżej ugrupowania nieprzyjaciela, tym mniejsze straty od ognia jego broni jądrowej - winno mieć pełne zastosowanie. Organizując obronę w bezpośredniej styczności obrońca zmuszony jest prowadzić intensywną rozbudowę inżynieryjną pod bezpośrednim oddziaływaniem ogniowym nieprzyjaciela, a

równoległe z tym być gotowym do przeciwdziałania jego zamiarom.

Obrona bez styczności z nieprzyjacielem aczkolwiek mało typowa we współczesnych działaniach bojowych, może być stosowana przez drugie rzuty i odwody.

Oczywiście, że pojęcie obrony bez styczności z nieprzyjacielem jest pojęciem względnym. We współczesnych warunkach styczność ta - chociażby ogniowa - istnieje wszędzie, bowiem współczesne środki rakietowe mogą przenosić ładunek jądrowy na każdą odległość na kuli ziemskiej.

Jednak nie o tę styczność nam chodzi, mówiąc o organizacji obrony. Utratę styczności z nieprzyjacielem uważamy wówczas, kiedy dany pododdział, oddział czy związek taktyczny pozbawiony jest możliwości oddziaływania ogniowego na nieprzyjaciela środkami będącymi w jego dyspozycji.

Niezależnie od tego czy obrona będzie organizowana w styczności czy też bez styczności z nieprzyjacielem, może ona być prowadzona w terenie łatwo lub trudno dostępnym do działania wojsk nieprzyjaciela.

Obrona organizowana w terenie łatwo dostępnym do działania nieprzyjaciela musi być zdolna do odparcia zmasowanych uderzeń piechoty i czołgów w większości wypadków wspartych uderzeniami broni rakietowo-jądrowej.

Taki typ obrony określamy jako obronę na normalnym froncie. W warunkach terenu trudno dostępnego, w którym działalność nieprzyjaciela możliwa jest jedynie na określonych kierunkach, określamy jako obronę w warunkach szczególnych.

A za tym:

Obrona w warunkach szczególnych polega więc na umiejętnym rozśrodkowaniu sił i środków przeznaczonych do walki i skupieniu ich wysiłków celem zamknięcia - jedynie najdogodniejszych do działania sił nieprzyjaciela - kierunków.

Obrona w warunkach szczególnych opiera się przede wszystkim na systemie samodzielnych plutonowych i kompanijnych punktów oporu, a niekiedy nawet samodzielnych gniazd oporu. Z dużym powodzeniem w systemie takiej obrony wykony-

wane są zasadzki, patrole i koczujące środki ogniowe.

Wielkość rejonów obrony poszczególnych batalionów przeznaczonych do utrzymania czołowych punktów oporu może w znacznym stopniu przewyższ^{sz}ać normy powszechnie przyjęte.

Obrona na normalnym froncie w odróżnieniu od warunków szczególnych polega na stwarzeniu w całym jej systemie odpowiednich gęstości sił i środków.

Obronę na normalnym froncie stosujemy z reguły przy obronie szczególnie ważnych obiektów i rejonów, głównie zaś na przypuszczalnych kierunkach zmasowanych uderzeń sił nieprzyjaciela.

4. INŻYNIERYJNA ROZBUDOWA WSPÓŁCZESNEJ OBRONY. JEJ ELEMENTY I PRZEZNACZENIE.

Pod pojęciem inżynieryjnej rozbudowy obrony, rozumieć należy cały system inżynieryjnych przedsięwzięć, związanych z przystosowaniem terenu do prowadzenia walki obronnej.

Przedsięwzięcia te w zależności od sytuacji bojowej mogą być wykonywane bezpośrednio przez te pododdziały, które przeznaczone są do obrony danego kierunku, lub też przez ludność cywilną, pododdziały OTK, względnie organizacje paramilitarne, odpowiednio wcześniej /nawet przed rozpoczęciem wojny/.

Rozbudowa inżynieryjna współczesnej obrony w zależności od posiadanego czasu, ilości sił żywych jakimi dysponuje obrońca, jak też charakteru działania npla, może nosić charakter systemu punktów oporu zdolnych do samodzielnej walki nawet przy pełnym ich okrażeniu przez npla lub też systemu samodzielnych gniazd oporu, rozrzuconych w terenie i pozwalających na ogniowe oddziaływanie na nieprzyjaciela na przypuszczalnych jego kierunkach działania.

W warunkach kiedy obrońca dysponował będzie wystarczającą ilością sił, jak też zaistnieje konieczność utrzymania danego rejonu za wszelką cenę, obrońca musi organizować obronę systemem punktów oporu.

System ten w miarę upływu czasu może przekształcić się w silnie rozbudowaną obronę łącznie do systemu tran-szei ciągłych.

Jeśli obrońca dysponował będzie niewystarczającą ilością sił, a przy tym cel jego obrony sprowadzał się będzie głównie do zyskania czasu niezbędnego na przygotowanie działań zaczepnych przez siły podchodzące z głębi, wówczas rozbudowa inżynieryjna może obejmować jedynie rozbudowę oddzielnych gniazd oporu. System ten w powiązaniu z silnym systemem zapór inżynieryjnych winien doprowadzić do znacznego opóźnienia podchodzącego npla i zahamowania jego tempa natarcia.

W warunkach rozbudowy inżynieryjnej obrony systemem punktów oporu, pas obrony dywizji winien obejmować:

- rejony obrony oddziałów pierwszego i drugiego rzutu, a czasem i rejony samodzielnych pododdziałów bezpośrednio podporządkowanych dowódcy dywizji;
- stanowiska ogniowe pododdziałów rakietowych;
- rejony stanowisk ogniowych artylerii;
- stanowiska ^{ogniowe} pododdziałów i oddziałów obrony przeciwlotniczej;
- rejony ześrodkowania odwodów;
- rubieże rozwinięcia odwodu /odwodów/ przeciwpancernego i rubieże minowania oddziału zaporowego;
- drogi manewru środków ogniowych drugiego rzutu, odwodów i oddziału zaporowego oraz punkty dowodzenia;
- system zapór inżynieryjnych.

Szerokość pasa obrony dywizji w zależności od zamiaru rozegrania walki, może wynosić do 30 km i głębokość do 20 km. W obronie w terenie nie jednakowo dostępnym do działań wojsk i w obronie wybrzeża morskiego szerokość frontu obrony dywizji /pułku/ może być większa.

Rejon obrony oddziałów pierwszego rzutu dywizji obejmuje:

- dwie pozycje obronne rozbudowywane systemem kompanijnych punktów oporu;
- stanowiska ogniowe artylerii i człęgów wyznaczonych do strzelania z zakrytych stanowisk;

- rejony rozmieszczenia i rubieże rozwinięcia odwodów przeciwpancerne i pancerne;
- odcinki zapór wszystkich rodzajów;
- drogi manewru środków ogniowych i odwodów;
- schrony i ukrycia dla stanu osobowego, uzbrojenia, środków materiałowych;
- punkty dowodzenia.

Ponadto mogą być przygotowane stanowiska startowe rakiet taktycznych, stanowiska ogniowe dywizjonów /baterii/ bezpośrednio podporządkowanych dowódcy dywizji, stanowiska ogniowe środków obrony plot, rubieże rozwinięcia odwodu ppanc dywizji, rubieże minowania oddziału zaporowego i zapasowe stanowisko dowodzenia dywizji.

Szerokość obrony pułku może dochodzić do 10 km i głębokość do 10 km, w terenie niejednakowo dostępnym do działań szerokość rejonu obrony może być większa.

W rejonie obrony pułku zazwyczaj rozbudowuje się pozycje. Podstawę każdej pozycji stanowią zwykle punkty oporu kompanii piechoty i czołgów.

Pozycja przednia.

Przed przednim skrajem obrony w odległości 3-5 km można rozbudować pozycję przednią w celu wprowadzenia npla w błąd, co do organizacji obrony, zabezpieczenia oddziału /pododdziału/ pierwszego rzutu, przed niespodzewanym napa- dem nieprzyjaciela, odparcia jego rozpoznania walką i zmu- szenia go do wcześniejszego rozwinięcia sił głównych.

Na odcinki, gdzie nie rozbudowuje się pozycji przedniej, przygotowuje się okopy dla ubezpieczeń bojowych w odległości 2-3 km od przedniego skraju obrony.

Pozycję przednią wybiera się zwykle za naturalnymi przeszkodami i rozbudowuje pod względem inżynieryjnym tak, żeby nie odróżniała się od innych pozycji pasa obrony. Na pozycji przedniej buduje się rozwinięty system zapór inżynieryjnych.

Do obrony pozycji przedniej wydziela się batalio- ny /kompanie/ piechoty /czołgów/ z niezbędnymi środkami wzmocnienia, ze składu pułków pierwszego rzutu, które orga- nizują kompanijne i plutonowe punkty oporu przygotowane do

obrony okrężnej. Pododdziałami broniącymi pozycji przedniej dowodzi dowódca pułku. Pozycje ubezpieczeń bojowych obsadzają pododdziały piechoty /czołgów/ wyznaczone z batalionów pierwszego rzutu pułku, w sile wzmocnionych drużyn i plutonów piechoty.

Pozycje obrony.

Każdą pozycję obronną należy wybierać na rubieży, która ma najwięcej naturalnych przeszkód przeciwpancernych i ułatwia budowę zapór. Pozycje można wybierać zarówno na stokach zwróconych do npla jak i na przeciwbokach. Należy jednak unikać charakterystycznych przedmiotów terenowych i nie stosować szablonu.

Przebieg pozycji powinien zapewniać dobre warunki obserwacji nieprzyjaciela i prowadzenia ognia przed przednim skrajem, na skrzydłach i lukach. Teren przed przednim skrajem powinien utrudniać nieprzyjacielowi obserwację i rozwijanie jego wojsk do natarcia.

Odległość między pozycjami zależy od charakteru terenu. Powinna ona być różna i wykluczać jednoczesne porażenie wojsk rozmieszczonych na dwóch sąsiednich pozycjach jednym wybuchem jądrowym średniej mocy.

Aby wprowadzić npla w błąd i obniżyć skuteczność jego uderzeń ogólnych, nie można dopuszczać do prostoliniowego przebiegu pozycji i transzei, należy tworzyć zapasowe i pozorne rejony i pozycje, unikać zajmowania wierzchołków wzgórz i innych wyróżniających się punktów oraz bez przerwy stosować maskowanie.

Pozycje obrony pierwszego i drugiego rzutu pułku przygotowuje się celem rozmieszczenia bp do obrony.

Pozycja obrony obejmuje:

- kompanijne punkty oporu pierwszego rzutu bp;
- kompanijny punkt oporu lub punkt odwodu ogólnego bp;
- okopy artylerii /moździerz/;
- stanowiska ogniowe środków ppanc;
- odcinki rowów łączących;
- zapasowe i pozorne punkty oporu;
- system zapór inżynierii i chemicznych;

- system zapór inżynieryjno-chemicznych;
- ukrycia dla tyłów bp;
- SD i ZSD bp.

Głębokość pozycji obronnej wynosi do 2 km. Odległość między pozycjami może wynosić 3-4 km licząc od tylnej granicy poprzedniej pozycji.

Stanowiska ogniowe artylerii i czołgów wyznaczonych do strzelania z zakrytych stanowisk przygotowuje się celem rozmieszczenia dyspozycyjnych baterii artylerii dowódców batalionów oraz artylerii i czołgów pułku przeznaczonych do strzelania z zakrytych stanowisk ogniowych.

Rejony stanowisk ogniowych artylerii i czołgów rozbudowuje się w zależności od kalibrów posiadanej i przydzielonej artylerii, za rejonem obrony batalionów pierwszego rzutu pz /orientacyjnie 3 - 5 km/. Niezależnie od tych SO przygotowuje się w głębi zapasowe, tymczasowe SO, które na wypadek potrzeby obsadza artyleria i czołgi.

Rejony rozmieszczenia i rubieże rozwinięcia odwodów: przeciwpancernego i pancerneho.

Rejon rozmieszczenia OPpanc rozbudowuje się zazwyczaj w głębi rejonu obrony pułku, najczęściej za drugim rzutem pz. W rejonie rozmieszczenia OPpanc urządza się SO dla środków ppanc i ukrycia dla stanu osobowego i sprzętu.

Rubieże rozwinięcia OPpanc pułku przygotowuje i rozbudowuje się na kierunkach zagrożenia pancerneho w głębi rejonów obrony batalionów pierwszego rzutu, w przerwach między nimi, w głębi lub na skrzydłach rejonu obrony pułku zmechanizowanego, z uwzględnieniem charakteru terenu i rozmieszczenia przydzielonej artylerii.

Przy inżynieryjnej rozbudowie rubieży rozwinięcia dla odwodu ppanc przygotowuje się 2-3 kierunki działania, a na każdym 1-3 rubieży rozwinięcia. Rubieże te winny być urzutowane w głąb na całą głębokość obrony pułku.

Odcinki zapór wszystkich rodzajów.

Rozbudowa zapór inżynieryjnych winna być ściśle powiązana z systemem ognia. Zapory przeciwpancerne ustawia

się w taki sposób, aby powstrzymać atak czołgów npla, utrudnić ich ugrupowanie bojowe, utrudnić manewr i zapewnić środkom ogniowym dogodne warunki do kolejnego niszczenia odosobnionych grup czołgów. Zapory ustawia się zarówno przed przednim skrajem, jak i w głębi obrony, przede wszystkim zaś w głębi i na skrzydłach rejonu rażenia ogniowego. Należy je osłaniać skutecznym ogniem środków ppanc.

W głębi obrony pułku celowe jest ustawiać kierowane przeciwpiechotne pola minowe, aby zapewnić swobodę manewru odwodom i artylerii. Skutecznymi zaporami są rowy przeciwpancerne, które urządza się na określonych rubieżach. Przed rejonami obrony batalionów drugiego rzutu, w głębi i na skrzydłach rejonu rażenia ogniowego można je przygotowywać sposobem wybuchowym.

Drogi manewru środków ogniowych i odwodów.

Zależnie do czasu oraz posiadanych sił i środków mechanizacji w rejonie obrony oddział pierwszego rzutu dywizji dla zajęcia rubieży rozwinięcia lub SO przez odwody i środki ogniowe oraz lepszego manewru siłami i środkami w toku walki przygotowuje się drogi i trasy na przełaj. Schrony i ukrycia dla stanu osobowego, uzbrojenia, środków materiałowych i punkty dowodzenia.

Dla zabezpieczenia bezpieczeństwa przed ogniem npla w rejonie obrony pułku przygotowuje się dla stanu osobowego przykryte odcinki transzei, szczególne dla załóg i schrony typu lekkiego.

Dla środków ogniowych i transportowych /materiałowych/ przygotowuje się okopy i ukrycia.

Stanowisko dowodzenia pułku rozbudowuje się w rejonie trudno dostępnym dla czołgów, w głębi obrony, zwykle z boku przypuszczalnego kierunku głównego uderzenia npla, mając również na względzie wygodę dowodzenia wojskami. Na najważniejszych kierunkach organizuje się punkty obserwacyjne, na które udaje się dowódca pułku w razie potrzeby.

Zapasowe SD urządza się z boku lub z tyłu stanowiska dowodzenia, w rejonie zapewniającym trwałe dowodzenie

wojskami w razie wytrącenia z walki SD.

Kwatermistrzowskie SD rozbudowuje się w rejonie pododdziałów tyłowych.

U w a g a : Elementy inżynieryjnej rozbudowy batalionu i kompanii są rozwinięte w skrypcie "Inżynieryjna rozbudowa batalionu piechoty".

W wypadku organizacji obrony bez styczności z nplem można ROZBUDOWAĆ przed pasem obrony dywizji pas przesłaniania głęboki do 15 km. Pasa przesłaniania bronią oddziały wydzielone w sile wzmocnionych pododdziałów piechoty i pancernych, z zadaniem opóźnienia natarcia npla, zmuszenia go do rozwinięcia i prowadzenia natarcia w nieogodnym kierunku oraz wykrycia jego zamiarów /ugrupowania/.

W pasie przesłania^{nia} przygotowuje się kilka pozycji obronnych, rozbudowywanych systemem kompanijnych, plutonowych punktów oporu, osłoniętych zaporami inżynieryjnymi. System inżynieryjnej rozbudowy pasa przesłaniania każdorazowo zależał będzie od sytuacji pola walki.

II. ZASADY OBRONY PODODDZIAŁÓW

1. MIEJSCE I ZADANIA PODODDZIAŁÓW W OBRONIE.

Różne sytuacje bojowe w jakich wojska przechodzić będą do obrony narzucają obrońcy sposób wykorzystania swych sił. W wielu wypadkach pododdziałom trzeba będzie prowadzić walkę obronną samodzielnie, niejednokrotnie w oderwaniu od sąsiadów, a czasem również w oderwaniu od głównych ~~ssk~~ oddziału, z którego wywodzą się. W większości jednak wypadków pododdziały będą przechodziły do obrony w ramach nadrzędnego szczebla organizacyjnego /batalion w ramach pułku/.

W warunkach wykorzystania tych szczebli w ramach szczebla nadrzędnego mogą znaleźć się w pierwszym lub drugim rzucie, a niekiedy nawet w trzecim rzucie lub odwodzie.

Zależać to będzie od szeregu czynników, głównie zaś od:

- położenia na polu walki w czasie przechodzenia do obrony;
- gotowości bojowej pododdziału;
- czasu jakim dysponuje obrońca na organizację obrony.

✓ Wykorzystanie pododdziałów w obronie w oderwaniu od organizacyjnego szczebla pododdziału, z którego wywodzą się, może mieć miejsce:

- ✓ plutonu - w odwodzie batalionu;
 - jako ubezpieczenie batalionu;
 - jako grupa rozpoznawcza;
 - jako SPR, BPR i PR;
 - jako drobny taktyczny desant na śmigłowcach;
- ✓ kompanii - w odwodzie ogólnym pułku;
 - jako OW w pasie przesłaniania;
 - jako ubezpieczenie pułku na pozycji przedniej;
 - jako drobny taktyczny desant na śmigłowcach;
 - jako SPR;
- ✓ batalionu - w odwodzie ogólnym dywizji;
 - w odwodzie przeciwdesantowym;
 - jako OW w pasie przesłaniania;
 - jako OR;

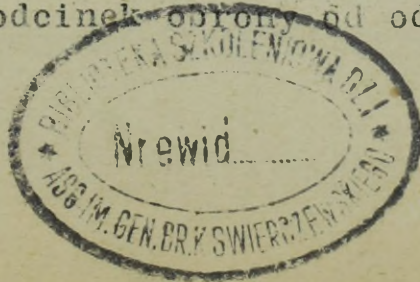
✓ W zależności od miejsca zajmowanego w ugrupowaniu obronnym kształtować się będzie ich zadanie.

Występując w pierwszym rzucie pododdziały mogą przechodzić do obrony na głównym lub pomocniczym wysiłku.

✓ Jeśli pododdziały występują na głównym wysiłku obrony to zadanie ich polega na zadaniu nieprzyjacielowi jak największych strat w sile żywej i sprzęcie bojowym i zmuszeniu do zaniechania natarcia.

✓ Jeżeli natomiast pododdziały organizować będą obronę w rejonach pomocniczego wysiłku obrony, to zadanie ich polegać będzie na wiązaniu sił nieprzyjaciela i niedopuszczenia ich do manewru na kierunku głównego wysiłku.

W niektórych wypadkach - zwłaszcza w warunkach przewidywanego zamiaru rozegrania walki w głębi obrony - oddziały występujące na głównych wysiłkach obrony szczebla nadrzędnego mogą otrzymać szerszy odcinek obrony od oddziałów

na pomocniczych wysiłkach obrony.

Jeśli pododdziały występować będą jako drugie rzuty /odwody/ to zadanie ich polegać będzie głównie na stworzeniu głębokości oporu danego szczebla, zamianie lub wzmocnieniu wojsk pierwszego rzutu w wypadku poniesienia przez nich strat od uderzeń jądrowych oraz na wybnaniu kontrataków w celu odtworzenia utraconego terenu lub deblokacji broniących się punktów oporu.

Jeśli pododdziały występować będą na pozycji ubezpieczeń bojowych, względnie pozycji przedniej lub w pasie przesłaniania to zadanie ich polegać będzie na zmuszeniu nieprzyjaciela do rozwinięcia się, rozpoznania jego sił i zadania mu jak największych strat jeszcze przed podejściem do przedniego skraju obrony.

Jeśli pododdział występuje w odwodzie przeciwdesantowym to zadanie jego polegać będzie na likwidacji desantu powietrznego nieprzyjaciela, względnie zlokalizowaniu desantu lub rozcięciu sił nieprzyjaciela na części i zniszczeniu go częściami.

Jeśli pododdział występować będzie jako grupa rozpoznawcza, to zadanie jego polegać będzie na prowadzeniu rozpoznania, dokonywaniu dywersji i sabotażu, organizowaniu wypadów i zasadzek.

Pododdział występując jako drobny desant taktyczny na śmigłowcach najczęściej otrzyma zadania o charakterze taktycznym lub dywersyjnym.

2. MOŻLIWOŚCI BOJOWE PODODDZIAŁÓW W OBRONIE ORAZ NIEZBĘDNE ICH WZMOCNIENIE I WSPARCIE

Możliwości bojowe pododdziałów oraz niezbędne ich wzmocnienie i wsparcie w obronie każdorazowo ujęte jest w rozkazach i wytycznych szkoleniowych Inspektoratu Szkolenia MON oraz określone w regulaminach Sił Zbrojnych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Normy te wypracowane są na podstawie ćwiczeń bojowych WP i innych armii sojusznicznych, w których uwzględniono realne warunki prowadzenia skutecznej walki

obronnej z przypuszczalnym przeciwnikiem. Zgodnie z powyższym, normy dla pododdziałów piechoty kształtują się następująco:

- drp broni gniazda oporu o szerokości do 60 m;
- plp broni punktu oporu o szerokości do 300 m;
- i głębokości do 200 m;
- kp broni punktu oporu o szerokości do 1000 m,
- i głębokości do 500 m;
- bp broni rejonu obrony o szerokości do 5 km
- i głębokości od 2- 5 km;
- plc broni punktu oporu o szerokości 500-600m
- i głębokości do 500 m;
- kcz broni punktu oporu o szerokości do 2 km
- i głębokości do 1 km.

W wypadku organizowania obrony w terenie trudno dostępnym bądź też w obronie wybrzeża morskiego szerokości obrony mogą być większe.

Normy te nie będą stałe, a kształtować się będą w zależności od możliwości natarcia npla, charakteru terenu i od ilości sił własnych.

ŚRODKI PRZECIWPANCERNE.

Potrzeby w zakresie środków przeciwpancernych można uzasadnić w sposób następujący:

1. Jeden okopany środek przeciwpancerny /czołg lub działko przeciwpancerne/ może prowadzić skuteczną walkę z dwoma czołgami nieprzyjaciela.
2. Każda wyrzutnia przeciwpancernych rakiet kierowanych może zniszczyć trzy czołgi nieprzyjaciela.
3. Każdy ręczny granatnik przeciwpancerny może podjąć walkę z jednym czołgiem nieprzyjaciela.
4. Każdy granatnik SPG-9 może podjąć walkę z dwoma czołgami npla.

Jeśli więc uwzględnić powyższe, dojdziemy do wniosku, że obrona chcąc sprostać wymogom, musi swoje siły grupować w ten sposób, by mieć je tam gdzie spodziewane jest uderzenie nieprzyjaciela.

Przyjmując, że bataliony npla mogą nacierać na szerokości 1,5-2 km i to, że typowym ugrupowaniem BZ w natarciu będzie ugrupowanie dwurzutowe, dochodzimy do wniosku że między batalionami npla w natarciu będą luki dochodzące do 3-4 km, co potwierdzają ich regulaminy i instrukcje. Na batalion piechoty broniący rejonu do 5 km, przy uwzględnieniu luk i ugrupowania BZ npla /ugrupowania dwurzutowego, gdzie w pierwszym rzucie będą 2 bataliony, w drugim jeden batalion/ może nacierać nie więcej jak jeden batalion/zmechanizowany npla, który wg możliwości posiadać będzie następującą ilość wozów bojowych:

3 kz po 18 transporterów	= 54
wzmocnienie 1 kcz	= 17
Razem:	= 71

W sumie na rejon obrony bp może nacierać do 71 wozów bojowych.

Możliwości ppanc bp WP

Organicznie w batalionie piechoty znajduje się:

- 2 wyrzutnie kierowanych rakiet ppanc, które wg przyjętych założeń mogą prowadzić walkę z 6 wozami bojowymi;
- 2 granatniki SPG-9, które mogą walczyć z 4 wozami bojowymi;
- 27 ręcznych granatników ppanc, które mogą walczyć z 27 wozami bojowymi.

W sumie bp własnymi środkami może prowadzić walkę z 37 wozami bojowymi npla.

Z możliwości organicznych środków ppanc jakimi dysponuje bp wynika, że zachodzi konieczność przydzielenia dodatkowo dla batalionu środków ppanc na zniszczenie pozostałych 34 wozów bojowych.

Zapewnienie batalionowi części potrzebnych środków ppanc może odbywać się w drodze przydzielenia mu kompanii czołgów lub baterii ppanc /bez pl PKP/, które swym ogniem mogą zniszczyć:

kompania czołgów	= 13 cz x 2 = 26 wozów boj.
bateria ppanc /bez pl PPK/	= 2 wyrz. x 3 = 6 wozów boj.
	= 3 dzł. x 2 = 6 wozów boj.

Razem: 38 wozów bojowych

Tak więc w naszym przykładzie batalion dysponując dodatkowo przydzielonymi środkami ppanc jest w stanie prowadzić skuteczną walkę z środkami pancernymi i ppla.

Oczywiście, że powyższe rozumowanie jest tylko schematycznym przykładem, który realny jest jedynie w naszych założeniach, nie-mniej jednak sam tok rozumowania wydaje się słuszny i uzasadniony.

ARTYLERIA DO OGNIĄ POŚREDNIEGO

Potrzeby artylerii do ognia pośredniego na szczeblach pododdziałów ustalamy wychodząc z konieczności zapewnienia własnym pododdziałom bezpośredniego wsparcia ogniowego, głównie w zakresie zwalczania atakujących sił żywych nieprzyjaciela.

Wobec tego, że ważniejsze zadania ogniowe przejęte zostały do realizacji przez broń raketową dysponowaną przez dowódców szczebli nadrzędnych, dowódcy pododdziałów do swej dyspozycji winni otrzymać tylko taką ilość artylerii i moździerzy, jaka jest im niezbędna do natychmiastowego oddziaływania na przebieg walki swoich pododdziałów.

Wzmocnienie to może wynosić:

kp - 1-2 plutony moździerzy¹
bp - bateria art.

Niezależnie od podanego wzmocnienia poszczególne pododdziały mogą być wspierane:

kompania piechoty - ogniem do baterii artylerii;
batalion piechoty - ogniem dywizjonu artylerii.

Wojska inżynieryjne.

Potrzeby w saperach na szczeblu pododdziałów określa się na podstawie niezbędnego minimum jakie winny posiadać te

szczeble do wykonania prac w zakresie inżynierskiego zabezpieczenia walki.

Na szczeblu pułku ponadto potrzeby wzrastają w związku z organizowaniem inżynierskich elementów ugrupowania bojowego.

Zaznaczyć należy, że saperzy powinni być wykorzystywani jedynie do tych zadań, których nie mogą wykonać pododdziały piechoty.

Batalion piechoty na okres prowadzenia walki może otrzymać do plutonu saperów w celu wykonania najważniejszych zadań bojowych /minowanie, odbudowanie obiektów itp./.

Wojska chemiczne.

W warunkach masowych skażeń substancjami promieniotwórczymi i środkami trującymi pododdziały chemiczne stały się niezbędnym rodzajem wojsk na współczesnym polu walki.

Na współczesnym polu walki wojska chemiczne wykorzystywane są do:

- prowadzenia rozpoznania skażeń;
- prowadzenia zabiegów specjalnych;
- odkażania, dezaktywacji i dezynfekcji umundurowania;
- odkażania i dezynfekcji terenu.

Pododdziały piechoty mimo potrzeb jakie posiadają w tym zakresie, etatowo w swym składzie nie posiadają pododdziałów wojsk chemicznych.

Większość zadań przewidzianych dla tych wojsk wykonują we własnym zakresie, przy wykorzystaniu pododdziałów piechoty.

Wszystkie dotychczasowe rozważania w zakresie możliwości bojowych i niezbędnego wzmocnienia pododdziałów prowadzi do tego: że średnie wzmocnienie w obronie może wynosić:

<u>Pluton piechoty:</u>	- 1 okm
<u>Kompania piechoty:</u>	- 1-2 plutony moździerzy;
	- 1-2 plutony czołgów;
	- pluton ppanc.

wsparcie
do baterii artylerii

Batalion piechoty:

- do kompanii czołgów;
- do baterii artylerii;
- do plutonu saperów;
- do baterii ppanc;

wsparcie
do dywizjonu artylerii.

Na pomocniczych wysiłkach obrony, w drugich rzutach lub odwodach pododdziały z reguły otrzymują mniejsze wzmocnienie, względnie w ogóle go nie otrzymują.

3. PODSTAWOWE ZASADY UGRUPOWANIA BOJOWEGO PODODDZIAŁÓW
W OBRONIE ORAZ NIEKTÓRE WYMAGANIA W ZAKRESIE WYKORZYS-
TANIA ZORGANIZOWANYCH ELEMENTÓW.

Ugrupowaniem bojowym nazywamy odpowiednie rozmieszczenie sił i środków walki w terenie dla wykonania postawionego zadania.

Ugrupowanie bojowe w każdym wypadku winno odpowiadać zamiarowi prowadzenia walki obronnej.

Dlatego też, ugrupowanie bojowe nie może stanowić jakiegoś niezmiennego szablonu, a w zależności od sytuacji bojowej każdorazowo może być inne. W każdym jednak wypadku ugrupowanie bojowe winno zapewnić:

- skuteczną obronę wojsk i sprzętu bojowego przed uderzeniami broni masowego rażenia;
- możliwość ześrodkowania sił na pożądanym kierunku i przenoszenia ich wysiłków w trakcie walki obronnej;
- możliwość szerokiego stosowania manewru dysponowanymi siłami;
- jak najlepsze wykorzystanie terenu.

Każdorazowo dowódcy pododdziałów przyjmując ugrupowanie bojowe winni kierować się następującymi zasadami:

- a/ tworzyć taką ilość elementów ugrupowania bojowego jaka jest niezbędna do utrzymania powierzonych im punktów oporu rejonów obrony;

- b/ poszczególne elementy ugrupowania bojowego winny posiadać skład odpowiadający ich przeznaczeniu w walce;
- c/ każdy z elementów ugrupowania bojowego winien być zdolny do wydzielenia ze swego składu części sił lub też przyjęcia nowych zapewniając im pełne ich wykorzystanie w walce;
- d/ dowodzenie zorganizowanymi elementami ugrupowania bojowego nie powinno stanowić dla dowódcy żadnych trudności;

Uwzględniając powyższe zasady można wyciągnąć wniosek, że w zależności od szczebla dowodzenia kształtować się będą różne zadania bojowe, a w tym ilość i jakość elementów ugrupowania bojowego. Im wyższy szczebel tym bardziej skomplikowane zadania bojowe przeznaczone są nie do wykonania. Przykładowo więc, jeśli decy plutonu organizującego obronę punktu oporu, dla oddziaływania na pole walki wystarczy 1-2 ckm-y i 1-2 granatniki ppanc SPG-9, to dla batalionu odpowiadający za rejon obrony o szerokości do 5 km, tych środków musi mieć znacznie więcej i będzie posiadał inne - jakościowo i ilościowo - elementy ugrupowania bojowego.

Dlatego też już na szczeblu batalionu winny występować następujące elementy ugrupowania bojowego:

- pierwszy rzut;
- drugi rzut lub odwód /najczęściej odwód/;
- środki ogniowe.

Ugrupowanie bojowe kp składać się będzie z ugrupowań bojowych plutonów i środków ogniowych.

Pierwszy rzut jest z reguły najsilniejszym elementem ugrupowania bojowego każdego szczebla. Przeznaczony jest on głównie do wykrowawienia nacierających sił npla w oparciu o punkty oporu i zadania mu jak największych strat. W wypadku włamania się nieprzyjaciela w głąb obrony swoim działaniem winien on stworzyć warunki do zdecydowanych przeciwdziałań pozostałych elementów ugrupowania bojowego danego szczebla lub szczebla nadrzędnego.

Drugi rzut /odwód/ przeznaczony jest do stworzenia odpowiedniej głębokości oporu danego szczebla, wzmocnienia lub zmiany części zniszczonych sił pierwszego rzutu, a także do wykonania kontrataku, jeśli pozwolą na to warunki.

Rozmieszczenie drugiego rzutu /odvodu/ winno zapewnić dowódcy możliwość swobodnego wykorzystania go do wykonania postawionych przed nim zadań.

Odległość rozmieszczenia drugiego rzutu /odvodu/ batalionu od przedniego skraju może wynosić 1000-2000 m.

Środki ogniowe występują na szczeblu wszystkich pododdziałów. Skład ich nie jest stały i zależy od możliwości danego pododdziału i wzmocnienia ze szczebla nadrzędnego.

Środki ogniowe będące w dyspozycji dowódcy pododdziału mogą stanowić:

w plutonie - okm, granatniki ppanc;

w kompanii - czołgi, moździerze, działa ppanc, a w niektórych wypadkach wyrzutnie ppanc;

w batalionie - czołgi, moździerze, działa ppanc, wyrzutnie ppanc, artyleria.

Środki ogniowe przeznaczone są do wsparcia ogniowego pododdziałów pierwszego i drugiego rzutu /odvodu ogólnego/.

Wykorzystanie i rozmieszczenie środków transportowych w obronie:

Wykorzystanie w obronie transporterów opancerzonych znacznie zwiększa możliwości ogniowe pododdziału. Wydaje się, że najbardziej celowe jest rozmieszczenie ich w głębi plutonowych i kompanijnych punktów oporu, na stokach i przeciwstokach wzgórz oraz w miejscach umożliwiających prowadzenie ognia z broni maszynowej. W walkach obronnych podstawowym zadaniem transporterów jest prowadzenie ognia skrzydłowego oraz osłona skrzydeł i styków. Oprócz tego transportery można wykorzystać do przerzucenia sił i środków na zagrożone kierunki.

W wypadku gdy pododdziały posiadają samochody, to w obronie należy je rozmieszczać w głębi obrony batalionu jako rzut transportowy.

4. NIEKTÓRE ZASADY WYBORU REJONU GŁÓWNEGO WYSIŁKU OBRONY NA SZCZEBŁACH PODODDZIAŁÓW

Dotychczasowe rozważania na temat zasad obrony nasuwają dla nas wniosek, że siła zależy od właściwego wykorzystania przez dowódcę posiadanych sił i środków. Mówiąc prościej - siła obrony w dużej mierze zależy od właściwego wyboru rejonu głównego wysiłku. Wybór rejonu głównego wysiłku stanowi istotę dźwizgi wszystkich dowódców. Już dowódca drużyny otrzymując gniazdo oporu o szerokości 60 cm, nastawiony jest bronić go z określonych stanowisk ogniowych głównych i zapasowych. Wybór stanowisk głównych w drużynie ma pewien związek z wyborem głównego wysiłku. Bardzo wyraźnie zagadnienie wyboru głównego wysiłku uwidacznia się na szczeblach tych pododdziałów, które organizują obronę na pewną głębokość. Dla tych pododdziałów kwestia rejonu dla drugiego rzutu, kwestia podziału posiadanych sił i środków, ma już poważne znaczenie. Dlatego też celowo jest zastanowić się nad tym zagadnieniem i poznać najważniejsze zasady, którymi winni kierować się wszyscy dowódcy.

Podstawowa pierwsza zasada obowiązująca wszystkich dowódców przy wyborze rejonu głównego wysiłku obrony jest skupienie większości posiadanych sił i środków w rejonie, który zabezpiecza realizację rozegrania walki przez wyższego przełożonego. Trzeba przy tym pamiętać, że przełożony precyzuje swój zamiar na podstawie analizy zadania i wszechstronnej oceny położenia i nie może pozwolić podwładnemu wykonywać postawionego zadania inaczej jak to zakładał w swej koncepcji.

I wreszcie druga zasada - większość posiadanych sił i środków utrzymywać na kierunkach, na których spodziewane jest najbardziej aktywne działanie nieprzyjaciela / dotyczy głównie szczebli pododdziałów/ oraz w rejonach, których utrzymanie gwarantuje trwałość obrony tego odcinka /dotyczy szczególnie szczebli od pułku wzwyż/.

Dowódcy pododdziałów muszą zdawać sobie sprawę z tego, że współczesne pole walki zmuszać ich będzie do samodzielnego działania. W wielu wypadkach w zupełnym oder-

waniu do sąsiadów, a więc i od przełożonych. Dlatego też wybór rejonu głównego wysiłku winien być dokonany na podstawie wszechstronnej analizy zadania i oceny położenia.

Oczywiście, że omówione zasady nie wyczerpują w całości tego zagadnienia, bowiem o wyborze rejonu głównego wysiłku decydować będą jeszcze:

- dotychczasowe położenie pododdziałów na polu walki;
- warunki meteorologiczne, pora dnia i roku;
- zaopatrzenie pododdziałów i ich stan bojowy.

Niemniej jednak powyższe czynniki nie będą stałe i w wielu wypadkach mogą nie mieć wpływu na jego pracę.

Pozostaje do wyjaśnienia jeszcze jedno zagadnienie, a mianowicie: jak zabezpieczyć wybrany przez dowódcę rejon głównego wysiłku. Samo określenie głównego wysiłku pozostanie tylko frazesem, jeśli równolegle z jego wyborem nie pójdą w czyn przedsięwzięcia związane z jego zabezpieczeniem.

Najgłówniejszymi z tych przedsięwzięć będą:

- pododdziały przeznaczone do obrony w rejonie głównego wysiłku winny otrzymywać większe wzmocnienie;
- drugi rzut oraz większość posiadanych ruchomych odwodów winny być tak rozmieszczone, by swoim działaniem zabezpieczały wybrany rejon obrony;
- całość współdziałania wojsk obrony winna być dostosowana i zgrywana na korzyść wojsk zaangażowanych w walce o utrzymanie rejonu głównego wysiłku.

Omówione przedsięwzięcia nie zawsze, a w wielu wypadkach nie wszystkie będą mieć pełne zastosowanie na polu walki, niemniej jednak obowiązkiem dowódcy jest w każdej sytuacji starać się zastosować ich jak najwięcej.

5. SYSTEM OGNIOWY W OBRONIE

System ognia w obronie polega na przygotowaniu uderzeń ogniowych na podejścia do obrony i na stworzeniu ciągłych stref ognia wielowarstwowego wszystkich rodzajów przed przednim skrajem, na skrzydłach i w głębi obrony oraz na ześrodkowaniu w krótkim czasie ognia na każdym zagrożonym kierunku lub odcinku. System ognia tworzy się uwzględniając uderzenia

jądrowe i chemiczne oraz ścisłe współdziałanie ognia wszystkich rodzajów broni z uderzeniami lotnictwa w połączeniu z systemem zapór i przeszkodami naturalnymi.

System ognia powinien zapewnić:

- zniszczenie środków napadu jądrowego npla, porażenie jego wojsk w rejonach ześrodkowania, podczas marszu i na rubieżach rozwinięcia lub w rejonach wyjściowych do natarcia;
- wsparcie pododdziałów broniących pozycji przedniej, ubezpieczenia bojowego i pasa przesłaniania;
- odparcie masowych ataków czołgów i piechoty npla;
- zniszczenie npla, który włamał się w głąb obrony, przygotowanie kontrataków i wsparcie pododdziałów silnym ogniem podczas kontrataków;
- osłonę ogniem luk i skrzydeł, zapór inżynieryjnych i naturalnych przeszkód.

Skuteczność ognia w obronie polega na jego celności, zmasowaniu i niespodziewanym otwarciu.

Środki ogniowe należy rozmieszczać skrycie w sposób rozśrodkowany i tak, żeby z przeciwstoków z głębi można było razić npla ogniem skrzydłowym, krzyżowym i sztyletowym o dużej gęstości oraz tworzyć worki ogniowe.

Wszystkie środki ogniowe powinny być gotowe do szerokiego manewru oraz do prowadzenia ognia w nocy i w warunkach ograniczonej widoczności.

Jednym z głównych zadań broniących się wojsk jest zwalczanie broni pancernej npla. Obronę ppanc organizuje się na całą głębokość obrony i przede wszystkim na kierunkach zagrożenia pancernego.

System obrony ppanc obejmuje kompanijne punkty oporu z rozmieszczonymi w nich środkami ppanc, zasadzki czołgowe, czołgi drugich rzutów i odwodów, odwody ppanc i przygotowane do zajęcia przez nie w toku walki rubieże rozwinięcia, artylerię rozmieszczoną na kierunkach zagrożenia pancernego, zapory ppanc.

Czołgi npla w rejonach ześrodkowania i podczas marszu i rozwijania niszczy się uderzeniami jądrowymi, ude-

rzeniami lotnictwa, ześrodkowanym i zaporowym ogniem artylerii z zakrytych SO, a przed przednim skrajem i w głębi obrony - ogniem na wprost ppanc pocisków kierowanych artylerii i czołgów, granatników ppanc i innych środków w połączeniu z zaporami ppanc i przeszkodami naturalnymi.

Rozmieszczenie środków ppanc powinno zapewnić wzajemną łączność ogniową wzdłuż frontu i w głębi, możliwość manewru ogniem i zaporami, możliwość prowadzenia kierowanego ognia ppanc oraz jak najmniejszą wrażliwość na ogień npla.

Ponadto działa, czołgi, ppanc pociski kierowane i inne środki ppanc należy rozmieszczać tak, żeby osłaniały swym ogniem kierunki zagrożenia pancernego ze skrzydeł i z głębi. Nie można dopuszczać do liniowego ich rozmieszczenia.

Zasadzki czołgowe organizuje się w lukach i na skrzydłach oddziałów i pododdziałów oraz w głębi obrony. Rozmieszczenie zasadzek czołgowych i sposób ich działania uzgadnia się z działaniami innych oddziałów, pododdziałów i artylerii.

System ognia przeciwpiechotny obejmuje plutonowe i kompanijne punkty oporu z rozmieszczonymi w nich środkami ogniowymi broni piechoty jak: ckm, rkm PMK i środkami ogniowymi transporterów opancerzonych.

Środki ogniowe piechoty winny być rozmieszczone:

- transportery opancerzone rozmieszcza się w plutonowych punktach oporu, którym wyznacza się główne i zapasowe SO oraz kierunki ochrony ognia;
- ckm i rkm rozmieszcza się na całej głębokości obrony, a niektóre można wysunąć nieco przed przedni skraj dla wykonania ognia bocznych /skrzydłowych/.

Dla broni piechoty w obronie wyznacza się strefę ciągłą ognia broni piechoty na odległość 400 m, a dla broni ppanc strefę ciągłą ognia ppanc na odległość 1000. Dla czołgów strzelających na wydłużonych odległościach nawet 2000-2500 m i więcej.

System ognia artylerii i moździerzy organizowany jest w powiązaniu z systemem ognia ppanc piech i zaporami. Celem takiego ognia jest wzbronienie ataku npla na przedni skraj obrony i niszczenie go w wypadku włamania w głąb naszej obrony.

III W Y C O F A N I E

Wycofanie stosuje się w celu przegrupowania, zajęcia dogodniejszych rubieży lub wyprowadzenia wojsk spod możliwych uderzeń nieprzyjaciela.

Wycofanie pododdziałów przeprowadza się w sposób zorganizowany, skrycie, szybko, z zasady bez zatrzymywania sił głównych na rubieżach pośrednich i tylko na rozkaz wyższego dowódcy.

W bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem wycofanie z zasady rozpoczyna się wyjściem wojsk z walki.

Wyjście z walki i wycofanie sił głównych oddziałów przeprowadza się po możliwie największej liczbie dróg i z zasady w nocy. Niekiedy sytuacja może zmusić wojska do wyjścia z walki i wycofania w dzień. W razie wycofania się w dzień szczególną uwagę należy zwracać na obronę wojsk przed bronią masowego rażenia i obronę przeciwlotniczą.

Powodzenie wyjścia z walki zależy od szybkich i skrytych działań, umiejętnego wykorzystania terenu i szerokiego stosowania zapór inżynieryjnych.

Wyjście z walki w warunkach aktywnych działań nieprzyjaciela przeprowadza się po wykonaniu uderzeń lotnictwa i artylerii, a niekiedy bronią jądrową na najbardziej zagrożające zgrupowanie npla. W razie konieczności jednocześnie z wycofywaniem sił głównych mogą być wykonane krótkie kontrataki.

Batalion piechoty podczas wychodzenia z walki i wycofania się może być wyznaczony jako ariergarda pułku i może otrzymać zadania polegające na powstrzymaniu nacierającego nieprzyjaciela, zyskaniu na czasie w celu oderwania się sił głównych pułku i zabezpieczenia ich wycofania.

W tym celu ariergarda wcześniej zajmuje wyznaczoną rubież obrony i utrzymuje ją przez określony czas lub do chwili otrzymania rozkazu do wycofania. Wycofując się na następną rubież ariergarda na szeroką skalę stosuje zasadzki, zapory i niszczenia.

Działanie ariergardy na każdej rubieży powinno być zdecydowane i aktywne. Wycofanie sił ariergardy z jednej rubieży na drugą odbywa się skokami. W tym celu część sił i środków wcześniej przechodzi na następną rubież, gdzie zajmuje obronę na szerokim froncie, zabezpieczając zorganizowane wycofanie sił głównych ariergardy.

Do osłony wyjścia z walki sił głównych batalionu wydziela się wzmocnione pododdziały wojsk zmechanizowanych i czołgów. Pododdziały te zostają na zajmowanych pozycjach i w celu wprowadzenia npla w błąd prowadzą nadal takie działania jak do chwili rozpoczęcia wychodzenia z walki.

Dla ubezpieczenia wychodzących sił z walki należy na skrzydła wysyłać ubezpieczenia boczne /patrolowe wozy bojowe, patrole, szpice/, które przechwytyją drogi prawdopodobnego ruchu nieprzyjaciela i utrzymują je do czasu przejścia sił głównych.

W celu wzbronienia nieprzyjacielowi opanowania cieżnin, mostów, przepraw i węzłów dróg na drogach wycofania, uprzednio wysyłane pododdziały powinny je zająć i utrzymać do czasu przejścia sił głównych i podejścia ubezpieczeń tylnych.

Dla prowadzenia rozpoznania, bataliony wycofujące winny wysyłać patrole rozpoznawcze, które uprzedziłyby wojska własne o działaniu npla oraz powiadomiłyby o położeniu sąsiadów i wykrytych zaporach inżynieryjnych npla.

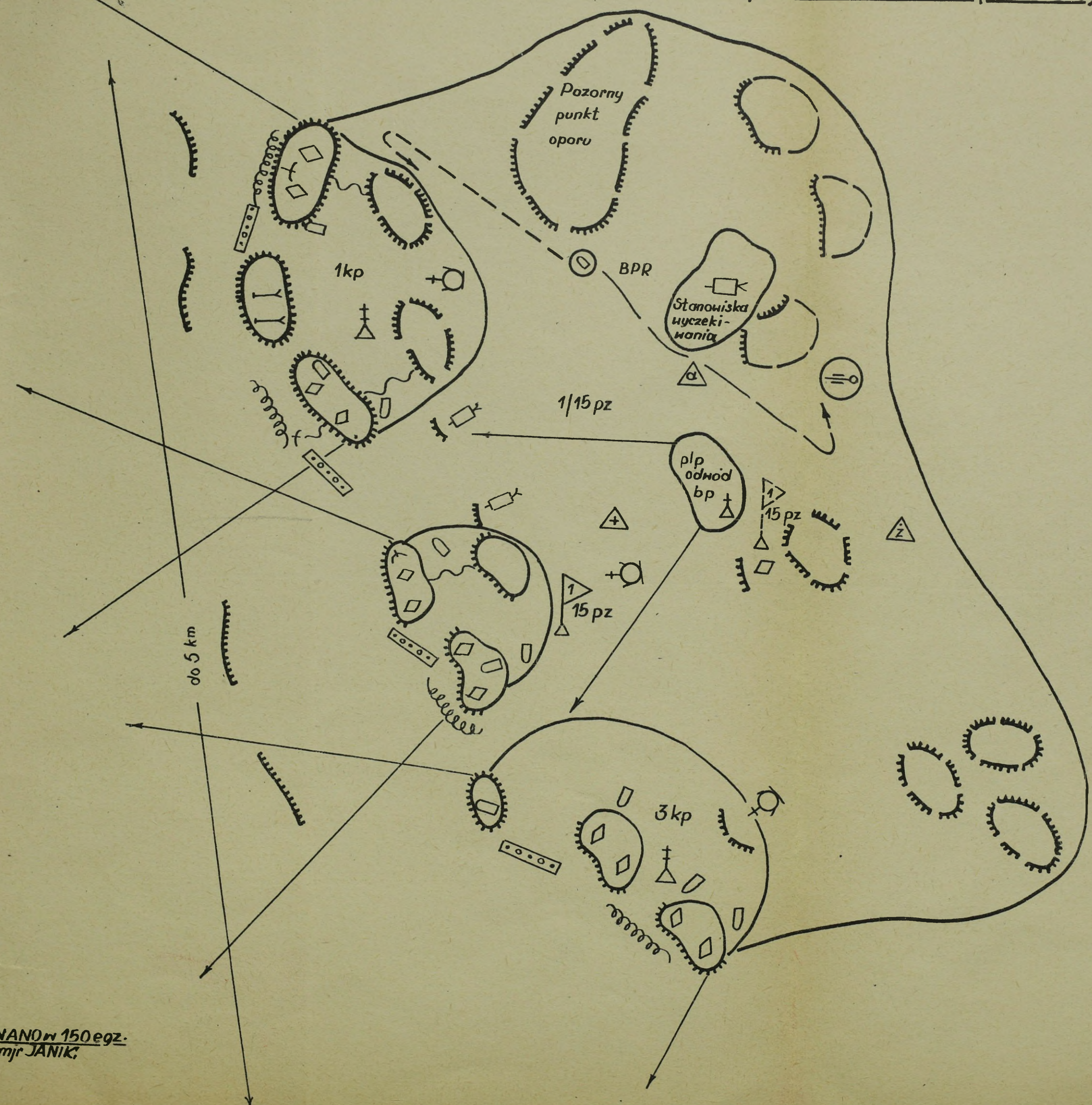
Dowodzenie siłami wycofywanymi odbywa się ze stanowiska dowodzenia, które przesuwa się w takim miejscu w agrupowaniu sił, z którego istnieje możliwość dowodzenia siłami głównymi i kierowania walką ubezpieczeń tylnych.

Główne siły ariergardy /batalionu/ po wyjściu z walki kompanii związają się w kolumny marszowe i szybko wycofują się w celu zorganizowania obrony na następnej rubieży lub zdążają do rejonu wskazanego przez dowódcę pz.

W N I O S K I K O Ń C O W E

1. Obronę stosuje się wówczas, gdy natarcie jest niemożliwe lub niecelowe oraz gdy trzeba zaoszczędzić sił i środków, aby zapewnić wykonanie natarcia na innych - ważniejszych

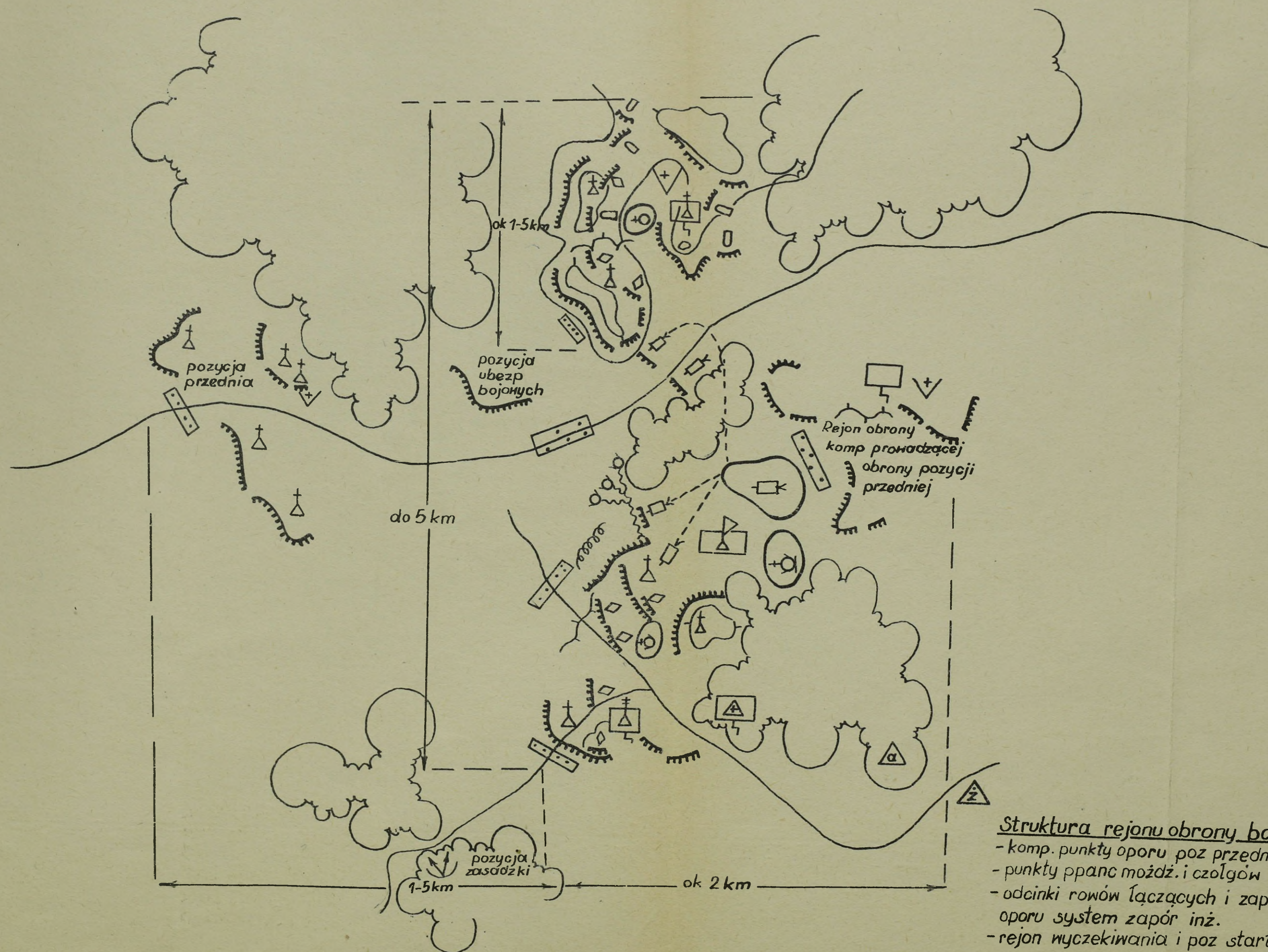
DECYZJA DOWÓDCY bp DO OBRONY (wariant)_

Podział sił i środków

Pododdział do rozdziału	1 kp	2 kp	3 kp	Odwod ogólny	Dyspozycja
1 kcz	2 plcz	3 plcz	1 plcz		
plp panc	2 SPG-9				2 PPK
plm 120 mm		plm 120 mm			
1 plm 82 mm	1 plm 82 mm				
2 plm 82 mm			1 plm 82 mm		
bhb 122 mm					bhb 122 mm

STRUKTURA REJONU OBRONY BATALIONU W WARUNKACH ROZBUDOWY POZYCJI PRZEDNIEJ

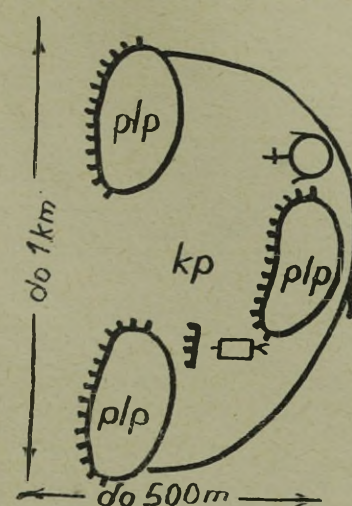
- Struktura rejonu obrony batalionu obejmuje:
- komp. punkty oporu poz przedniej i poz ubezpieczenia bojowych
 - punkty ppanc moźdz. i czołgów urządzenia tylowe komp i bat
 - odcinki rowów łączących i zapasowych. Zapasowe punkty oporu system zapór inż.
 - rejon wyczekiwania i poz startowe rakiet ppanc.

UGRUPOWANIE BOJOWE kp i bp W OBRONIE

Załącznik nr 5

~~TOP SECRET~~
Egz. Nr.
Poz. ks. 02246/WW

Ugrupowanie bojowe kp kątem w tył

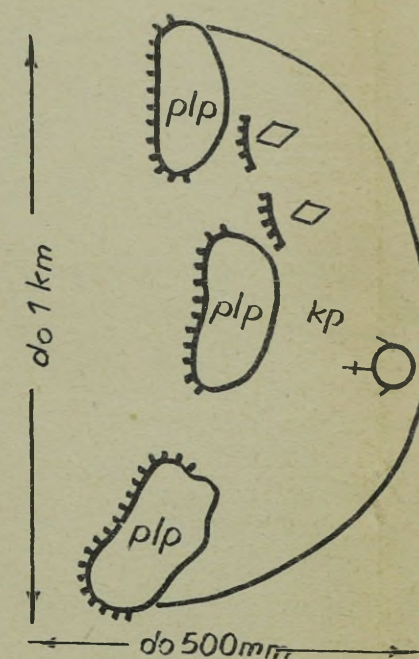

Ugrupowanie bojowe
kp w obronie składa się:
- z ugrup. bojow. plutonów
- środków ognionych

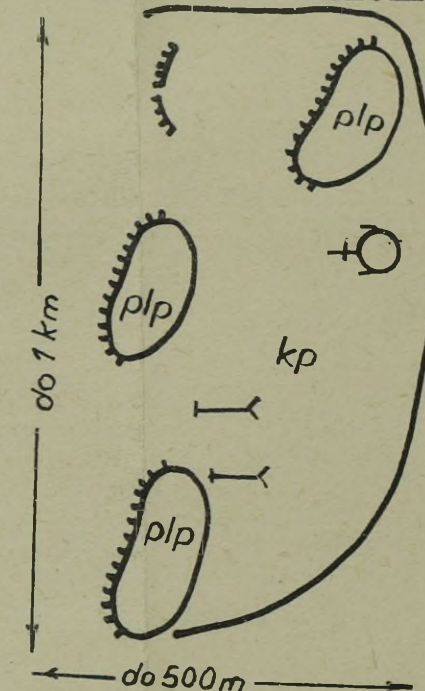
Uwaga:

Do środków ognionych
kp w obronie mogą wchodzić:
plm 82mm
czołgi
SPG-9
Niekiedy wyrzut ppanc

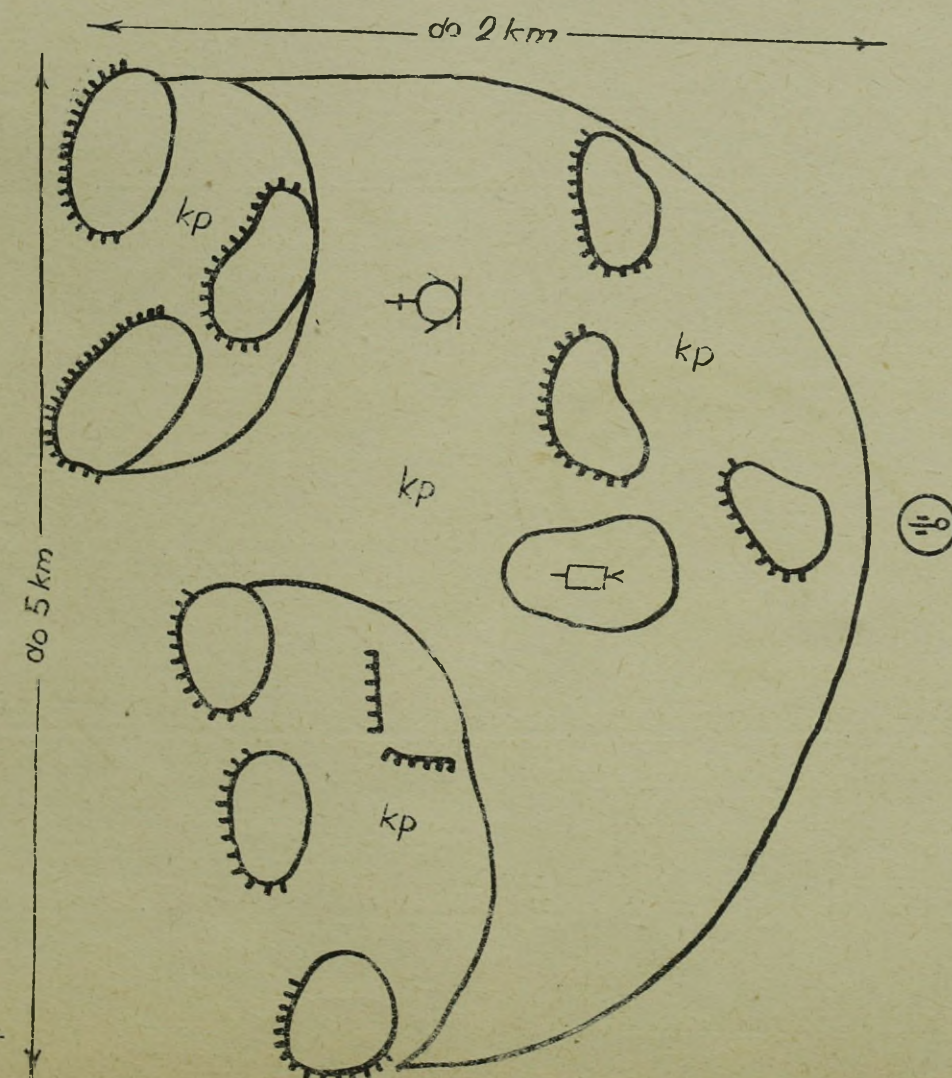
Ugrupowanie bojowe kp w linię

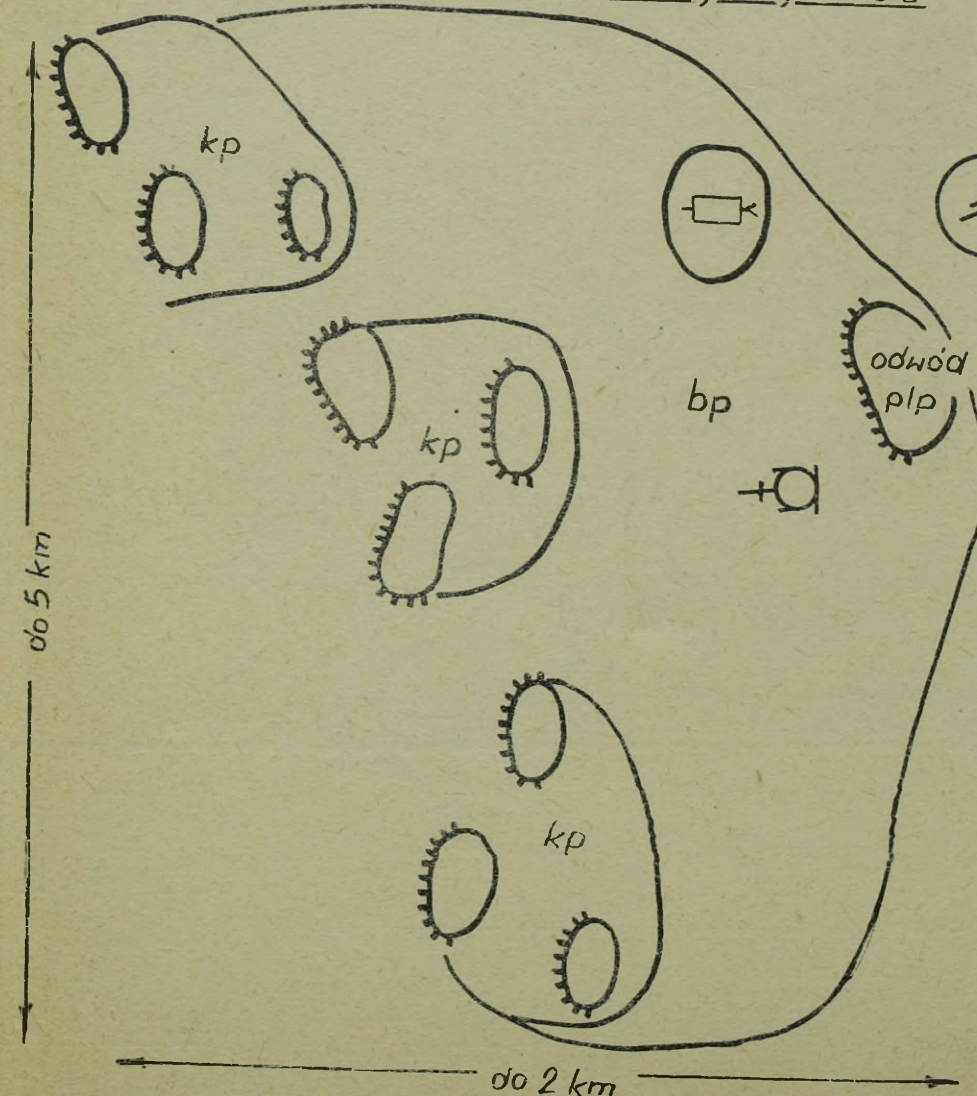
Ugrupowanie bojowe kp występnym w prawo

Ugrupowanie bojowe bp w obronie w dwa rzuty

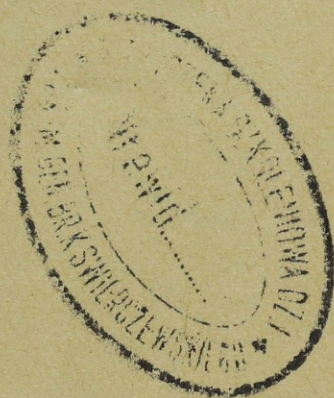
Ugrupowanie bojowe bp w obronie w jeden rzucie

Ugrupowanie boj. bp w obronie składa się

- z ugrupowań bojowych kp (pierwszego
z drugiego rzutu lub odwodu bp
środków ognionych.

Uwaga: Do środków ognionych
bp mogą wchodzić
- bateria art.
- pluton moźdz. 12mm
- wyrzutnie bpanc

1891